

DRIE- MAANDELIJKSE NIEUWSBRIEF VAN DE JANUSZ KORCZAK STICHTING
nummer 1, maart 2006

Van de redactie en het bestuur.

We zijn al weer drie maanden in het nieuwe jaar actief en bekende of nieuwe activiteiten zijn inmiddels van start gegaan. We noemen de lezingen op diverse plaatsen in het land en de mini-cursus Kinderopvang op KO 'De Boerderij' te Weesp. We verheugen ons natuurlijk op de jaarlijkse Korczak ontmoetingsdag op 22 april, waar u een aparte uitnodiging voor heeft ontvangen. Evenals vorig jaar verwachten we veel aanmeldingen. Het programma van die dag is in ieder geval weer inspirerend. Zie nogmaals het programma van die dag hieronder.

***

PRIKBORD

JANUSZ KORCZAK STUDIE-EN ONTMOETINGS DAG

De Janusz Korczak Stichting organiseert op 22 april haar jaarlijkse studie/ ontmoetingsdag voor donateurs en overige belangstellenden. Deze dag is georganiseerd in nauwe samenwerking met de Academie voor Psychotherapie te Amsterdam

Thema: **'Hebben jullie het over mij?'**

Drie thema's staan centraal:

Kindergeneeskunde; de consequenties van het succes.(prof. Hugo Heymans, Emma Kinderziekenhuis)

Hoe kunnen we elk kind afzonderlijk leren kennen?(Charlotte Visch, intergratieve kinderspsychotherapie)

Als een kind.....(Arie de Bruin, onderwijsman, cabaretier en musicus).

Plaats: Nederlandse Academie voor Psychotherapie, Adreas Schelfhoutstraat 48 Amsterdam

Kosten voor deelname, incl, lunch, koffie en thee

Donateurs Korczak Stichting : € 25,-

Niet-donateurs: € 35,-

Studenten : € 5,- korting

Info en aanmelding: info@korczak.nl of 020-6447018 / 036-5370593

***

KORCZAK KINDERTRAINING

De Korczak Kindertraining is een PIM-training (Praktisch Interactie Model) die is ontwikkeld om een respectvol, verdraagzaam en veilig leefklimaat in de school te creëren. De training richt zich in eerste instantie op de leerkracht, die vervolgens de kinderen coacht op weg naar een prettige samenleving.

Teveel kinderen hebben een gebrekkige sociale competentie en missen daardoor hechte vriendschappen en maken ruzie Teveel kinderen zijn emotioneel opgewassen tegen de

gevolgen van pesterijen, huiselijke moeilijkheden en de grote wisseling van leerkrachten. Met als gevolg: heftige conflicten in de klas, onbegrijpelijke uitbarstingen tussen kinderen en het lijkt ook wel of ze geen invoelingsvermogen bezitten. Vooral dat laatste is naar ons idee de basis van veel conflicten.

In de Korczak Kindertraining zijn de pedagogische ideeën van Janusz Korczak en het Praktisch Interactie Model *samengevoegd*. Korczak was arts en pedagoog, maar bovenal liefhebbend mens, die in staat was tot een buitengewoon respect naar kinderen. Ook in deze training staat natuurlijk de attitudeverandering voorop. Persoonlijke emotionele en sociale intelligentie is pas bereikt indien aan de onderstaande voorwaarden is voldaan:

- * Sfeer: solidariteit en zorg naar elkaar
- * Empathische grondhouding: zowel voor leerkracht als leerling
- * Menswording: elkaar ondersteunen in worden die je bent
- * Missie en visie: helderheid over toekomstbeeld van een menswaardige wereld

De thema's die in de Korczak Kindertraining aan bod komen:

Verdraagzaamheid

Respect

Lief hebben

Moreel besef

De doelen, die worden nagestreefd

Socialiseren versus aanpassing

Bemoeizorg versus bemoeizucht.

Zorgzaamheid versus betutteling

Eigen verantwoordelijkheid versus verplichting

We moeten kinderen ervan overtuigen

dat we respect voor hun geheimen hebben,

dat onze vraag "wil je het mij vertellen?" niet betekenen

"Je moet het me vertellen"

Op mijn vraag 'Waarom?'

Moet het niet met een uitvlucht antwoorden, maar met een eerlijk:

'Dat kan ik niet zeggen.

Ik vertel het u later wel eens.

Ik zal het nooit vertellen'

(Janusz Korczak, in 'Hoe houd je van een kind')

Meer informatie? info@academie-psychotherapie.nl

GESIGNALEERD

JANUSZ KORCZAK STICHTING ONDERSTEUNT PABO-PROJEKTEN

In de Hogeschool INHOLLAND

Docenten van de 2^e jaars studenten aan de PABO's te Alkmaar en Haarlem vroegen onze stichting mee te denken over een pedagogisch thema wat belangrijk is voor het denken over opvoeding en onderwijs binnen de opleiding en wat tevens nauw aansluit bij Korczaks kijk op de ontwikkeling van kinderen.

Gekozen werd voor het begrip *autonomie* als tegenhanger van *afhankelijkheid*.

De studenten zouden het thema benaderen vanuit eigen observaties tijdens hun stage en via onderzoek in kleine groepen (5 a 6 studenten) op plaatsen buiten het onderwijs.

Bij zulke projecten blijkt steeds weer hoe lastig het is om een 'onbekende' pedagoog, die Korczak voor 2e jaars toch is, aanstekelijk en betekenisvol voor hun onderzoek te maken.

De PABO Haarlem had gekozen voor enkele scènes uit het toneelstuk 'Vals spel', gebaseerd op pedagogische situaties die Korczak vanuit zijn praktijk in Dom Sierot te Warschau beschrijft. Alkmaar koos voor een inleidend college over Korczak. Als extra houvast kregen alle studenten een anker tekst met als titel '*autonomie vs afhankelijkheid*'. In deze tekst wordt de betekenis van autonomie voor de ontwikkeling van het kind aangegeven; vanuit Janusz Korczak en nauw daarmee verbonden de visie van Luc Stevens, em. hoogleraar orthopedagogiek (UVU). De eerste stap vormden de observaties die elke student deed in haar/zijn stageklas. Helma Brouwers, PABO-docent in Alkmaar, had daartoe het begrip autonomie vertaald naar de klasse-situatie en omgezet in concrete en relevante observatieopdrachten. De studenten legden hun bevindingen vast in een logboek.

De tweede fase van het project bestond uit onderzoeken op plaatsen buiten het onderwijs (scouting, sportclubs, gezinnen, vrije tijdscentra). Ook daar de centrale vraag: in hoeverre wordt autonomie bij kinderen gestimuleerd dan wel afgeremd of zelfs onderdrukt. De bevindingen van de studenten werden gepresenteerd voor alle 2^e jaars + docenten in de vorm van te verdedigen stellingen. De gespreksleider nodigde iedereen uit te reageren, nadat hij steeds eerst het woord aan Korczak gaf, die zijn commentaar kon geven. (het werd een uiterst serieus rollenspel, waarin ondergetekende op de stoel van Korczak mocht zitten)

Wat leverde dit alles nu uiteindelijk op? Op deze plek ontbreekt de ruimte om alle onderzoeksgroepen de revue te laten passeren. Wat me bij het doorlezen van de verslagen opviel was de lastige opgave voor de studenten om aan de hand van de observaties en de gesprekken met kinderen en volwassenen goede conclusies te trekken over de mate van autonomie die kinderen ervaren. Toch sprongen er een paar opvallende zaken uit.

Kinderdagverblijven doen veruit het grootste appèl op zelfstandigheid en zelfredzaamheid in vergelijking met scouting en sportverenigingen. In deze laatste omgeving zijn de volwassenen erg sturend en dominant aanwezig. Het interessante is dat kinderen die voor zo'n vrije tijdsbesteding kiezen, die autoritaire rol erg vanzelfsprekend accepteren. En in de sport of muziekwereld kan het misschien ook niet anders. (Wel eens in een koor gezongen of in een orkest gespeeld?)

Het onderzoek leverde voor de studenten veel eye-openers op. De meeste resultaten gaven eigenlijk een tweeslachtig beeld; men wil kinderen natuurlijk eigen inbreng geven en autonomie bevorderen, maar men is er tegelijkertijd heel terughoudend in. 'Ze hebben toch nog veel structuur nodig' is de reactie van de begeleiders. Het beste kan het verwoord worden zoals terug te vinden bij de conclusies van één van onderzoeksgroepen.

Het kind wordt nog steeds niet als gelijkwaardig gezien in de maatschappij. Volwassenen kiezen daarom al snel voor een opvoeding waarbij ze boven het kind gaan staan. Regels en structuur gaan boven vertrouwen en zelfstandigheid.

Ze zijn bang dat ze met teveel vrijheid het overwicht op de kinderen verliezen.

(...) De leerkracht of groepsleider moet beschikken over competenties die vooral betrekking hebben op het creëren van een bemoedigend, veilig en uitdagend pedagogisch klimaat waarbij de autonomie van het kind of de jongere sterk wordt aangemoedigd.

Vanuit de Janusz Korczak Stichting zouden we daar nog aan toe willen voegen, dat Korczak met zijn pleidooi voor een grote autonomie van kinderen zijn tijd ver vooruit was en ook nu hoogst actueel is, want anno 2006 gaan we aan veel competenties van kinderen voorbij.

(Theo Cappon)

***

25 JAAR JANUSZ KORCZAK STICHTING NEDERLAND

Janusz Korczak Stichting viert in 2007 haar 25 jarig bestaan met .
met een ***Internationale jongeren ontmoeting***.

Op talloze plekken binnen en buiten Europa werken jongeren (18- 35 jaar) binnen de verschillende Janusz Korczak organisaties met kinderen en gezinnen afkomstig uit veelal kansarme groepen in de samenleving.

(minderheden, sociaal-zwakke of ontwrichte gezinnen, gehandicapten, vluchtelingen e.d.). Hun inspiratie vinden zij in het werk van de Pools-Joodse arts, pedagoog en schrijver Janusz Korczak (Henryk Goldszmit), 1878-1942.

Er is bij hen een grote behoefte aan ervaringsuitwisseling en training op het gebied van methodiek en (sociaal)pedagogisch handelen. Immers velen zijn niet opgeleid voor dit werk en hun vrijwillige inzet vraagt om deskundigheidsbevordering.

In een vijfdaagse werkconferentie georganiseerd door de Janusz Korczak Stichting in Nederland, krijgen de jongeren uit Oost en West Europa en overige landen, zoals Brazilië, die werkzaam zijn binnen het sociaal-pedagogisch werk, handreikingen en nieuwe perspectieven voor hun werk met bovengenoemde groepen. Tegelijkertijd bestaat een wezenlijk onderdeel van deze ontmoeting uit het uitwisselen van praktijkervaringen omdat in diverse landen reeds een know-how is ontwikkeld die van grote betekenis kan zijn voor de overige deelnemers.

De conferentie wordt van 22-28 september 2007 gehouden in het NIVON-huis in Bergen aan Zee. In de komende bulletins zullen we meer over de inhoud van de conferentie vertellen.

***

JONGEREN AAN HET WOORD

De Justitiële Jeugdinstelling het Keerpunt in Cadier en Keer heeft evenals in 2004 een klein boekje uitgegeven waarin de verhalen van jongeren zijn opgenomen. De jongens van het Keerpunt maken gebruik van hun recht op een eigen mening. Dit jaar heeft de bundel verhalen het thema: *'Dak boven je hoofd, grond onder je voeten'*?

De samensteller van het boekje, mevr. Aafke Vermeijden schrijft in haar inleiding: ' De jongens hebben hun ideeën aan het papier toevertrouwd. Hun geluid van binnen de muren zetten ze naast geluiden die buiten de muren klinken. (...) Hun verhalen doen een appèl op de lezer om open te staan voor kanten die vaak onderbelicht blijven. In de hoop dat mensen van binnen en buiten de muren elkaar leren verstaan en van elkaar leren wat bij kan dragen aan vaste grond onder je voeten.

TWEE VERHALEN. (nb in plaats van GEDICHT)

Grote broer

Ik begrijp dat je kwaad bent om alles wat ik deed

Dat ik alles achter liet

Pa en ma achter liet, weg ging zonder een woord

Maar ik was op zoek naar mezelf

*Naar wie ik echt ben
Want mijn leven lijkt een grote leugen
Maar snap jij niet dat ik probeer te leven
Aan de normen probeer te voldoen
Maar dat lukt me niet
En hoe zou het me ooit kunnen lukken als ik verwijten krijg?
Als ik begrip vraag, als ik liefde en respect zoek,
Maar in plaats daarvan wordt afgewezen?
Als ik eens een keer als gelijke behandeld wil worden
In plaats van tussen de wal en het schip te vallen?
Zolang ik die dingen niet heb gevonden en daar alleen
Maar over kan fantaseren word ik nooit echt mezelf
En zal ik verstrikt blijven in het web van leugens en
Fantasieën dat om mij heen hangt.*

Ranj.

Wat heb je nodig om te overleven?

*Ja, wat heb je nodig?
Dat je steun krijgt van iemand
En die je het rechte pad op helpt
Dat kan zijn je ouders of je vrienden
of je leraar of lerares.
Maar het belangrijkste is dat er
mensen om je geven en dat die
er voor je zijn.
En dat je het gezellig maakt en
dat je plezier hebt.
en dat er geen ruzie is.
Dat je rustig en goed volwassen kan worden
Zonder stress
en dat je met plezier naar huis kan gaan
zonder dat je bang moet zijn dat er weer
ruzie thuis is, of stress
Maar dat er een leuke sfeer hangt*

Brian